

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה ללימודי המזרח התיכון תשע"ח 2018

שם הקורס: מרוקו המודרנית: סוגיות בהיסטוריה תרבות וחברה – פרו"ס

מס' קורס: 124-1-0245-01

שם המרצה: ד"ר אורית ואקנין-יקותיאלי
סמסטר ב' תשע"ח
מייל: oritye@gmail.com

יעדי ההוראה:

הקורס יעסוק בסוגיות מרכזיות בהיסטוריה ובחברה של מרוקו, תוך דיון במורכבות התרבותית והחברתית של חבל ארץ זה, בשאלות תיאורטיות והיסטוריוגרפיות רחבות כגון קולוניאליזם ופוסט-קולוניאליזם, מדינה וכוח, היחסים בין הדיסציפלינה ההיסטורית ומדעי החברה, ובאופן בו שאלות אלו נדונו במחקר. בין היתר יבחן הקורס את הנושאים הבאים: קבוצות חברתיות; תרבות פוליטית; הקולוניאליזם הצרפתי; התנועות הלאומיות; מגדר; מרבטיזם; עיור והגירה.

דרישות והרכב ציון הקורס

- נוכחות חובה
- חובה לבוא עם הטקסטים מודפסים לשיעור – לא על מסך המחשב!
- הרכב הציון
- השתתפות פעילה 10 %
- מבדקי קריאה 20%
- עבודה: 70%
- סה"כ - 100%

פרשיות לימודים: *

*** ייתכנו שינויים בפרטי הקריאה התכנים וסדר השיעורים במהלך הסמסטר.**

1. מבוא וסקירה היסטורית, מהכיבוש המוסלמי ועד עליית השושלת העלוית.

קריאה:

אבן ח'לדון

1966 אקדמות למדע ההיסטוריה. תרגום קופלביץ'. ירושלים: מוסד ביאליק. עמ' 115-136.

2. המשך סקירה היסטורית והיסטוריוגרפיה המרוקנית.

קריאה:

Brown, C. L.

1997 Maghrib Historiography: The Unit of Analysis Problem. In Le Gall, M. and Perkins, K. (Eds.) *The Maghrib in Question: Essays in History & Historiography*. Austin: the University of Texas Press. Pp. 4-16.

3. קולוניאליזם ולאומיות, היסטוריה והיסטוריוגרפיה א'

קריאה:

אביטבול, מ. וזיסנויין, ד.

2005 התקופה הקולוניאלית, בתוך אביטבול, מ. וזיסנויין, ד. (עורכים) *מקולוניאליזם ללאומיות: תוניסיה, אלג'יריה, מרוקו*. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 26 – 51.

Burke, E. III.

1998 Theorizing the Histories of Colonialism and Nationalism in the Arab Maghrib. *Arab Studies Quarterly* 20(2):1-9

4. קולוניאליזם ולאומיות, היסטוריה והיסטוריוגרפיה ב'

Lawrence, A.

2012 Rethinking Moroccan nationalism, 1930–44. *The Journal of North African Studies* 17(3): 475-490

יקותיאלי, א.

2003 פרק ב': קולוניאליזם ופוסט-קולוניאליזם. בתוך: *הסיפור שאינו נגמר: תהמי אל-גלאוי וההיסטוריה של מרוקו המודרנית*. עבודת גמר לתואר שני, אוניברסיטת בן גוריון בנגב. (לא פורסמה). עמ' 11 – 25.

5. אסלאם במרוקו - ידע דתי, מרבטיזם ומסדרים צופיים.

קריאה:

Chtatou, M.

1996 Saints and Spirits and their Significance in Moroccan Beliefs and Practices. *Morocco* 1: 62-84.

Haenni, Patrick and Voix, Raphaël

2007 God by All Means ... Eclectic Faith and Sufi Resurgence among the Moroccan Bourgeoisie. In Van Bruinessen, M., and Howell, J.D. (Eds.) *Sufism and the 'Modern' in Islam*. London and New York: I.B. Tauris. Pp. 241-256.

6. חברה וגישות מחקריות למבנים ויחסים חברתיים.

קריאה:

אבן ח'לדון

1966 *אקדמות למדע ההיסטוריה*. תרגום קופלביץ'. ירושלים: מוסד ביאליק. עמ' 75-99

Rosen, L.

1984 *Bargaining for Reality: The Construction of social Relations in a Muslim Community*. Chicago: The University of Chicago Press. Pp 40-47, and Pp 180-192.

7. תיאוריות פוסט קולוניאליות והיסטוריוגרפיה :

קריאה:

יאנג, רוברט

2008 היברידיות. בתוך פוסט-קולוניאליזם. תל-אביב: רסלינג. עמ' 81 – 104.

ממי, אלבר

2004 דיוקנו של הכובש. בתוך שנהב, י. (עורך). קולוניאליות והמצב הפוסטקולוניאלי.

ירושלים: הקיבוץ המאוחד/מכון ון ליר. עמ' 47-82.

8. המונרכיה ותרבות שלטונית.

קריאה:

Bourqia, R

1999 The Cultural Legacy of Power in Morocco. In Bourqia, R. and Miller, S.G. (Eds.)

In the Shadow of the Sultan. Cambridge (MA). Pp.243-258.

9. ערים וקבוצות חברתיות בעיר.

קריאה:

Rabinow, P

1995 *French Modern: Norms and Forms of the Social Environment* Chicago:

University of Chicago Press. pp. 277-319

Wharton, E.

1925 Ch.4, "Marrakech". in *In Morocco*. New York. Pp. 103-128

10. משפחה, נשים ומגדר.

קריאה:

קוזמה, ל.

תש"ס אני פאטמה זניבריה ואתה מסטפא קנדיל, היסטוריוגרפיה לאומית וכתבת היסטוריה

פמיניסטית במרוקו. ג'מעה ו': 9-32.

Kapchan, D.A.

1994 Moroccan Female Performers Defining the Social Body. *The Journal of*

American Folklore. 107 (423): 82-105.

11. מרוקו בסוף המאה ה-20 ותחילת המאה ה-21 – תופעות חברתיות-כלכליות וייצור

תרבותי.

קריאה:

שוכרי, מ.

2000 רק לחם. תל-אביב: אנדלוס. עמ' 105-89.

Dalmasso, E.

2012 Surfing the Democratic Tsunami in Morocco: Apolitical Society and the

Reconfiguration of a Sustainable Authoritarian Regime. *Mediterranean Politics* 17(2):

217-232.

12. יהודים ומיעוטים במרוקו.

קריאה:

צור'י,

2001 קהילה קרועה: יהודי מרוקו והלאומיות 1954-1943. תל-אביב: עם עובד. עמ' 401-410.

Marglin, J. M.

2014 Mediterranean Modernity through Jewish Eyes: The Transimperial Life of Abraham Ankawa. *Jewish Social Studies* 20(2): 34-68.